

6.9 Závaznost

S cílem vyhnout se vzniku nových rozdílů při zdaňování v členských státech musí být v optimálním systému pravidla pro základ daně závazná jak pro společnosti s přeshraniční činností, tak pro společnosti, jež působí pouze v jedné zemi. Jestliže se společný systém řídí společnými zásadami a je pro firmy dostatečně jednoduchý a konkurenční, pak bude argument závazného či dobrovolného systému z velké části akademický. Forma systému určí, zda půjde o závazný systém či nikoliv.

6.10 Provizorní/přechodná pravidla

Poskytnout společnostem svobodu volby by však mohlo být přijatelným provizorním systémem. Větší změna, kterou by

zavedl společný základ daně z příjmu právnických osob, by rovněž mohla vyžadovat přechodná pravidla. Alternativa provizorního systému či přechodných pravidel by byla předpokladem pro flexibilnější zavádění společného systému.

6.11 Funkční rozhodovací postupy

I když je nutné vytvořit pro společnosti dlouhodobý a stabilní daňový systém, musí rovněž existovat potenciál pro změnu, aby bylo možné reagovat na změny ve světě kolem nás nebo aby bylo možné odstranit nedostatky v systému. Jedná se například o to, zda systém má nějaké neúmyslné důsledky. Jakékoli rozhodnutí o společném systému musí proto obsahovat pravidla, jež umožní hladce provést úpravy.

V Bruselu dne 14. února 2006.

předsedkyně

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Anne-Marie SIGMUND

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu energetická účinnost

(2006/C 88/13)

Evropská komise požádala dopisem ze dne 7. června 2005 v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství Evropský hospodářský a sociální výbor o vypracování stanoviska ve věci *Energetická účinnost*.

Specializovaná sekce „Doprava, energetika, infrastruktura, informační společnost“, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 31. ledna 2006. Zpravodajem byl pan BUFFETAUT.

Na 424. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 14. a 15. února 2006 (jednání ze dne 14. února 2006), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor toto stanovisko 78 hlasy pro, 2 hlasy proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Závěr – prosazovat energetickou účinnost

1.1 Snaha o energetickou účinnost se stala pro podniky nutností, takže dobrovolné dohody mohou být ve většině případů odpovědí na významné výzvy vyplývající ze zdražování energie.

1.2 Evropská unie by mohla hrát zvláště významnou úlohu v systematizaci informací o osvědčených postupech a inovacích v této oblasti. GR Energetika by se mohlo stát ústředním rozhraním pro předávání informací o energetické účinnosti.

1.3 Užitečnou roli mohou sehrát kampaně vzbuzující zájem veřejnosti. Aby byly účinné, musí být tyto kampaně vedeny s bezprostředním zaměřením na konečné spotřebitele a dotčená profesní odvětví. Zodpovědnost za jejich uskutečnění tedy přísluší národním a místním orgánům.

1.4 Uchylování se k právní úpravě by tedy nemělo být pravidlem, ale spíše výjimkou, vzhledem k tomu, že řada práv-

ních nástrojů již byla přijata a je třeba teprve vyhodnotit jejich zavádění.

1.5 Energetická účinnost není slogan, přepych nebo vymyšlenost. V mezinárodním kontextu, kde energetická poptávka nepřestává růst, zejména z důvodu prudkého rozvoje v zemích, jako je Čína, Indie nebo Brazílie, se jedná o zájem občanů, podniků, členských států i Evropské unie. Mezinárodní agentura pro energii předpokládá, že se světová poptávka po energii do roku 2030 zvýší o 60 %, přičemž v Evropské unii, která je z 80 % procent závislá na fosilních palivech, se ve stejném období zvýší dovoz energie z 50 na 70 %. Evropská unie však na světovém trhu s energií nevystupuje jednotně vůči zemím, které energii produkují, a vůči dalším zemím, které ve velkém energii spotřebovávají. Právě to byl důvod, proč Tony Blair jako předseda Rady požadoval vytvoření společné energetické politiky na neformálním summitu v Hampton Court v říjnu minulého roku.

1.6 Není správné zavírat oči před skutečností, že explozivní nárůst poptávky a zdražování cen energie mohou silně ztížit hospodářský růst v Evropské unii a mohou podnítit delokalizace některých energeticky náročných činností, což by se odrazilo v zhoršení sociální situace v členských zemích již nyní vystavených silnému tlaku v systémech sociálního zabezpečení v souvislosti se stárnutím populace a demografickým poklesem. Opatření energetické účinnosti jsou velice smysluplná, protože v konečném důsledku přispívají ke snížení nákladů, a tím ke zvýšení konkurenceschopnosti.

1.7 Obdobně může soutěžení o energetické zdroje vést k silným politickým třenicím nebo dokonce k ohrožení míru v některých světových oblastech, což je hrozba, která se snadno šíří prostředky mezinárodního terorismu.

1.8 Lze tedy uzavřít, že odpovědné, účelné a hospodárné využívání energetických zdrojů je životně důležitým stabilizujícím prvkem pro celou planetu i budoucí generace.

1.9 EHSV je názoru, že *Zelená kniha o energetické účinnosti aneb Méně znamená více* předkládá vhodné otázky a nabízí realistické cesty k řešení. Rozhodným způsobem podporuje vůli snížit spotřebu energie o 20 % a považuje za nezbytné nejen velmi rychle dosáhnout cíle ročního snižování spotřeby energie o 1 %, ale ve druhé etapě se zaměřit na dosažení cíle efektivního ročního snížení o 2 %.

1.10 Výbor soudí, že dobrovolné dohody s významnými hospodářskými odvětvími představují bezpochyby účinné řešení, kterému je třeba dát pokud možno přednost před omezujícími právními prostředky.

Předmětem soustředěného úsilí a hlavní oblastí hledání inovačních řešení musí být dvě energeticky nejnáročnější odvětví, doprava a stavebnictví.

Trvalé a postupné zavádění významných inovací z hlediska energetické účinnosti je odpovědí na poptávku spotřebitelů i průmyslových odvětví. Evropská unie a členské státy musí usilovně prosazovat soustředěné politiky podpory energetické účinnosti, výměny osvědčených postupů a šíření nejvhodnějších technologií, včetně informačních a podnětných kampaní zaměřených na domácnosti a spotřebitele.

2. Úvod

V roce 2000 Komise zdůraznila naléhavou potřebu aktivnější podpory energetické účinnosti, jak na úrovni Evropské unie, tak na úrovni členských států. Tato potřeba byla potvrzena jak vzhledem k cílům přijatým dohodami z Kjóta, tak vzhledem k nutnosti zahájit energetickou politiku, která by byla udržitelnější pro světadíl z velké míry závislý na zdrojích, a nutnosti zvýšit bezpečnost dodávek.

Byl tedy publikován akční plán zaměřený na posílení energetické účinnosti v Evropském společenství s následujícími cíli:

- upozornit na oblast energetické účinnosti,
- navrhnout opatření a společné akce v rámci dohod z Kjóta,
- ujasnit úlohu Společenství a úlohu členských států,
- využít možnosti zlepšení energetické účinnosti, přičemž cílem bylo dosažení 1 % ročního snižování energetické intenzity, což se považovalo za dosažitelný souhrnný cíl,
- šířit nové technologie.

2.1 Jaká je situace po pěti letech?

Zamýšlené jednaprocentní snižování zůstává jako cíl nadále před námi; bylo však zavedeno určité množství právních nástrojů, s některými hospodářskými odvětvími byly podepsány dohody o cílech, započaly širší diskuse iniciované Komisí nebo vyžádané Radou, vstoupily v platnost dohody z Kjóta, byly stanoveny cíle rozvoje obnovitelných energií. Je ostatně pravděpodobné, že cílené snižování energetické intenzity nebude lineární a bude probíhat v jednotlivých sektorech postupnými kroky.

2.1.1 Právní nástroje

Některé právní nástroje byly přijaty, jiné jsou na cestě k přijetí, některé jsou úžeji zaměřené, některé širší: nařízení o programu označování energetické účinnosti výrobků⁽¹⁾, směrnice o energetické náročnosti budov⁽²⁾, směrnice o podpoře kogenerace⁽³⁾, návrh směrnice o energetické účinnosti v konečném využití a o energetických službách⁽⁴⁾.

Kromě toho byly vyjednány dohody s určitými hospodářskými odvětvími stanovující normy minimální účinnosti; tyto dobrovolné dohody představují alternativu vypracovávání nové legislativy.

Je však třeba dbát na to, aby přitom nedošlo ke spleti příliš mnoha vzájemně se překrývajících právních předpisů, která by vedla k dalšímu nárůstu jen těžko přehledných byrokratických norem, a tím celkově k překážkám hospodářství, což by nebylo ku prospěchu žádoucího zlepšení účinnosti v odvětví energetiky.

⁽¹⁾ Nařízení (ES) 2422/2001, Úř. věst. L 332, 15.12.2001.

⁽²⁾ Nařízení (ES) 2002/91/Úř. věst. L 001, 4.1.2003.

⁽³⁾ Nařízení (ES) 2004/8/Úř. věst. L 52, 21.2.2004.

⁽⁴⁾ KOM(2003) 739.

2.1.2 Širší diskuse

Zároveň Evropská unie zahájila širší diskuse, jejímiž výstupy byly především strategie, tj. strategie udržitelného rozvoje přijatá v Göteborgu Evropskou radou roku 2001, která měla být obnovena do konce roku 2005, k čemuž bohužel ještě nedošlo. Dále také tématické strategie recyklace, udržitelného využívání přírodních zdrojů nebo strategie městského rozvoje, které se také zabývají energetickými aspekty.

2.1.3 Kjóto

Kjótský protokol vstoupil v platnost po ratifikaci Ruskou federací, ale bez ratifikace Spojenými státy americkými, které však věnují značné částky na vývoj prostředků snižování emisí CO₂.

V tomto kontextu Komise publikovala sdělení s názvem „Jak zvítězit v boji proti celosvětové změně klimatu“ a jarní Evropská rada potvrdila svůj záměr přistoupit k mezinárodním jednáním s novým zaujetím.

2.1.4 Vývoj obnovitelných energií

Byly stanoveny politiky a cíle vývoje obnovitelných energií, zejména pokud se týká energie větrné, ale i celé oblasti ekotechnologií.

Poptávka po energii nepřestává růst a energetická závislost Evropské unie je stále vysoká, což by mohlo silně zatížit hospodářské výkony, již nyní neuspokojivé ve světovém kontextu velmi výrazného nárůstu poptávky, který má původ zejména v růstu rozvíjejících se ekonomik, jako je Čína, Indie a Brazílie.

Projednání a zavedení evropské politiky energetické účinnosti tedy není přepychem, ale je dáno trojí nutností:

- nutností udržitelného rozvoje,
- hospodářskou nutností,
- nutností politické nezávislosti.

Projednávání v EHSV se tedy bude vyslovovat k tématu „energetická účinnost, nutnost z hlediska udržitelného rozvoje, konkurenceschopnosti a hospodářské nezávislosti“, které je průřezové z hlediska zaměření Zelené knihy.

3. Zelená kniha o energetické účinnosti

3.1 Komise zveřejnila 22. června 2005 *Zelenou knihu o energetické účinnosti aneb Méně znamená více*. Tato publikace přichází po zveřejnění a počátku parlamentního projednávání návrhu směrnice o energetické účinnosti v konečném využití a o energetických službách a po vyžádání průzkumného stano-

viska EHSV k energetické účinnosti. Vzhledem k tomu, že zelené knihy všeobecně předcházejí dokumentům právní povahy, mohla se tato časová posloupnost jevit jako překvapivá, ale pole působnosti této Zelené knihy je širší, než je tomu u návrhu směrnice. Průzkumné stanovisko EHSV by mohlo být považováno za příspěvek ke konzultacím započatým Komisí.

3.2 Komise vychází z konstatování, že přes všechna slova pronesená o racionálnějším využívání energie nepřestává energetická poptávka růst, a vyjadřuje přesvědčení, že „Evropská unie má velice dobré důvody k vyvíjení silného tlaku na posílení programů pro účinné využívání energie na všech úrovních evropské společnosti“. Komise se domnívá, že Evropská unie by mohla ušetřit nejméně 20 % stávající spotřeby energie. EHSV vítá úsilí Komise i Evropského parlamentu o dosažení diverzifikace dodávek. Je toho názoru, že se jedná o skutečné nasazení, které by navíc mělo vytvářet pracovní příležitosti vývojem nových technologií. Na druhé straně je třeba dbát v kontextu zostřené mezinárodní konkurence na to, aby použité energetické politiky nevedly ke zvýšení cen energie, což by vyvolalo zvýšení výrobních nákladů. Rovněž certifikáty emisí CO₂ představují nezanedbatelné náklady pro energeticky náročná průmyslová odvětví (například cementářství) a mohly by být podnětem k delokalizacím. Není tedy možné zanedbávat společenské a hospodářské důsledky navrhovaných nebo zaváděných opatření.

3.3 Komise, ve shodě s používáním zelených knih, klade 25 otázek, které se týkají identifikovaných alternativ, aby bylo možné veřejnou konzultaci strukturovat. Předpokládá akce, které se uskuteční v měřítku Společenství, v měřítku členských států, v měřítku regionálním a místním a dále akce v rámci mezinárodní spolupráce; uvádí politiky pro jednotlivá dotčená odvětví a vše osvětluje příklady.

3.4 Přes svůj reálný význam překvapivě nejsou některé problémové oblasti pojednány. Například se jedná o otázku městského, a obecně veřejného osvětlení, dále o oblast výroby vycházející z recyklovaných produktů, která je v některých případech hospodárnější z energetického hlediska (kovy, hliník atd.), a dále o využívání bioplynu ze skládek.

3.5 Záměrem Zelené knihy je identifikace slabin (nedostatek pobídek, informací, vzdělávání, financí...), které v současnosti brání zvýšení účinnosti v nejrentabilnějších oblastech. Je třeba podpořit taková opatření, která přinášejí čisté úspory po umoření potřebné investice. Na položené otázky se očekávají odpovědi ve formě doporučení nebo příkladů odpovídajících navrženému záměru. V návaznosti na Zelenou knihu má být v roce 2006 vypracován akční plán.

3.6 Komise se jeví jako celkem optimistická, jelikož soudí, že důsledné zavedení opatření přijatých po roce 2001 (směrnice o energetické náročnosti budov a směrnice o kogeneraci) by mohlo ve spojení s novými opatřeními vést k energetickým úsporám odpovídajícím zhruba 1,5 % roční spotřeby, což by umožnilo dosáhnout úrovně spotřeby v roce 1990.

4. Energetická účinnost – nutnost z hlediska udržitelného rozvoje, konkurenceschopnosti a hospodářské nezávislosti

4.1 Energetický řetězec zahrnuje výrobce, dopravce, distributora a spotřebitele. Je tedy důležité jednat ve všech článcích tohoto řetězce od nabídky k poptávce. Taková akce je pravděpodobně neúčinnější v obou koncových článcích řetězce, tedy ve fázi výroby a spotřeby.

4.2 V oblasti výroby se do výrobních metod pravidelně zavádí zvýšení účinnosti.

4.2.1 Kogenerace tepla a elektrické energie tak používá princip využití energie, která by jinak byla zmařena; užívají se i nové technologie využívající alternativní zdroje energie. Sem se řadí jímání a využívání důlního plynu k pohonu kogeneračních jednotek (např. ve Freymingu Merlebachu v Lotrinsku). Rovněž je možná rekuperace a využití tepla z vysokých pecí (technologie používaná v italské Brescii).

Ve skandinávských zemích byly kogenerační jednotky pro vytápění a výrobu elektrické energie přestavěny na spalování dřeva a staly se impulsem vytvoření odvětví tohoto využití dřeva.

Výzkum zaměřený na řešení problémů jako je zanášení jednotek nebo jev nedokonalého spalování bude muset řešit další zvýšení účinnosti těchto zařízení.

4.2.2 Jímání bioplynu a jeho zhodnocení ve střediscích ukládání odpadu do země (skládkách) umožňuje čerpat zdroj energie, který by jinak zůstal nevyužit, a zároveň zabraňuje uvolňování tohoto skleníkového plynu. Takové inovace a využití podněcují umístování zařízení v blízkosti místa spotřeby, a umožňují tak i vyloučení nebo snížení ztrát energie, ke kterým dochází při její přepravě.

4.2.3 V oblasti výroby elektrické energie jsou citelná zvýšení účinnosti např. u získávání sluneční a větrné energie a očekávají se u všech typů významných konvenčních a jaderných elektráren nové generace.

4.3 Pokud se týká spotřeby energie, zavádějí se v jejích různých odvětvích neustále hospodárnější technologie. Zdražování energie jdoucí k tíži konečného spotřebitele, zákazníka, vede průmyslovou oblast k technologickým inovacím.

4.3.1 V odvětví silniční dopravy se inovace a pokrok uplatňují souběžně v oblasti pohonných jednotek, kvality a účinnosti paliv i v konstrukci pneumatik. Spotřeba pohonných látek u automobilů se již deset let snižuje, je však třeba vzít v úvahu, že tato zlepšení mají protíváhu ve zvyšování počtu vozidel. Šíří využívání biopaliv je podpořeno daňovými pobídkami, například tím, že by biopaliva nepodléhala stejnému zdanění jako ropné produkty⁽⁵⁾.

Automobilový průmysl je vázán dobrovolnou dohodou s Evropskou unií k tomu, aby průměrné emise CO₂ dosahovaly hodnoty 140 g/Km do roku 2008. Parlament a Rada ministrů si přejí, aby se ACEA zavázala k cíli 120 g/Km do roku 2010. V každém případě, pokud bude dohoda dodržena, budou mít osobní vozidla uváděná na trh v letech 2008/2009 o 25 % menší spotřebu paliva než v roce 1998.

4.3.2 Místní orgány v celé Evropě se v oblasti dopravy věnují politice městské dopravy, která zlepšováním veřejné dopravy má snížit provoz osobních vozidel. Například ve Francii musí každá radnice připravit, představit a nechat schválit svůj plán městské dopravy. V jiných případech byla přijata opatření spíše donucovací povahy, zejména městské mýtné (například v Londýně).

4.3.3 Dopravní prostředky „ztrácející na rychlosti“ je třeba podpořit; to se týká železniční nákladní přepravy, jejíž podíl na evropském trhu nepřestává klesat (7 % pokles), a dopravy po vodních cestách. Je si však třeba uvědomit, že přes všechna prohlášení se tato dvě odvětví, významná z hlediska energetické účinnosti, příliš nerozvíjejí, zejména v důsledku nedostatečné infrastruktury a vysokých nákladů na její budování nebo modernizaci (např. kanál Rýn-Rhône nebo železniční spojení pro přepravu kamionů přes Alpy). Situaci dále komplikuje to, že budování infrastruktury často naráží na odpor environmentalistických nátlakových skupin, ať je již oprávněný, či nikoliv.

4.3.4 Řízení městského osvětlení je také předmětem inovace směřující k energetickým úsporám. Systémy dálkového ovládání jeho sítí umožňují nejen v reálném čase kontrolovat provoz sítí, ale i upravovat napětí a světelný tok v závislosti na skutečných potřebách, což přináší obcím energetické úspory.

Výbojky veřejného osvětlení starší generace (například rtuťové) jsou často nahrazovány méně nákladnými vysokotlakými sodíkovými výbojkami s nižším příkonem. Vyvíjejí se bílé diody s nízkou spotřebou a využívání sluneční energie. Světelné zdroje s nízkým příkonem pro domácí použití postupně získávají místo na trhu a přispívají ke snižování spotřeby. Někteří dodavatelé elektrické energie nabízejí svým zákazníkům nákupní poukázky na odběr světelných zdrojů s nízkou spotřebou (Itálie).

⁽⁵⁾ Směrnice 2003/96/ES, Úř. věst. L 283, 31.10.2003, Rámcové předpisy Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny.

4.3.5 V oblasti budov by mělo přinášet plody zavedení směrnice o energetické náročnosti. V každém případě došlo u všech nových staveb v důsledků přijetí izolačních norem k podstatnému pokroku, stejně jako je tomu v oblasti zasklívaní.

4.3.6 Několik významných průmyslových odvětví, jako je např. automobilový průmysl, přistoupilo na dobrovolné závazky zlepšení energetické účinnosti svých výrobků, které jsou kromě toho předmětem evropských norem o označování výrobků. Rozvíjí se zavádění kogeneračních jednotek pro průmyslové účely. Stojí za zaznamenání, že některá energeticky náročná odvětví, jako je např. výroba hliníku, dosahují nezanedbatelných úspor energie díky používání recyklovaných výrobků.

4.4 V kontextu trvalého zdražování energie vyplývá z uvedených příkladů, že energetická účinnost se stala pro hospodářské subjekty přirozeným a závažným procesem, což vede k názoru, že dobrovolné kroky jsou dlouhodobě a střednědobě stejně účinné jako úprava předpisem.

5. Otázky Zelené knihy

5.1 Otázka 1: Jaké jsou možnosti efektivního stimulování evropských investic do energeticky účinných technologií?

EHSV je toho názoru, že pro stimulaci investic mohou být efektivní daňové pobídky; kromě nich však energetickou účinností zařízení mohou zvýšit trvale využívané energeticky účinné služby.

EHSV však soudí, že existují jiná nedaňová opatření dobrovolného charakteru, která se mohou projevit jako účinná, jako ocenění za energetické úspory, šíření „nejvhodnějších dostupných technologií“, vnitřní kampaně v podnicích upevňující jednoduché každodenní návyky (automatické vypínání osvětlení, sledování elektrických a elektronických zařízení atd.) i kampaně určené široké veřejnosti. Ve stejném duchu povzbuzují dodavatelé energie spotřebitele a zákazníky k zodpovědnému způsobu odběru, například rozvojem využívání světelných zdrojů s nízkou spotřebou. Jedná se zde také o otázku osobní a kolektivní zodpovědnosti. Staré indánské úsloví správně říká, že žijeme ve světě, který jednou budeme muset zanechat jako dědictví svým dětem. Bylo by morálně nepřijatelné zaujmout neodpovědný postoj k budoucím generacím.

Pokud se týká použití prostředků v oblasti výzkumu, mělo by jistě násobný efekt, kdyby se odehrávalo v rámci partnerství veřejných a soukromých výzkumných center.

5.2 Otázka 2: Vhodnost mechanismu emisních kvót ve vztahu k energetické účinnosti

Tato politika by se mohla případně použít při tvorbě domácích projektů v oblasti bydlení nebo dopravních společností, které jsou známy jako energeticky velmi náročné. Některé země již skutečně zavedly certifikáty energetické hospodárnosti, které ukládají výrobcům povinnosti v oblasti energetické hospodárnosti a nepřímo tedy v emisích CO₂. Pokud nepřistoupí ke konkrétním opatřením, jsou zdaněni (ve Francii 2 centy za kWh), což je nutí k zahájení iniciativ u klientů, aby dosáhli energetických úspor.

Je třeba dbát na to, aby zvýšení cen energie, které tím může nastat, nevedlo k nepříznivým společenskohospodářským důsledkům (delokalizacím), musí být však poměřováno nebezpečím možné závažné energetické krize v budoucnosti. Nynější náklady mohou přinést v budoucnosti zisk. Stejným způsobem je třeba hodnotit různé mechanismy emisních certifikátů nebo certifikátů energetické hospodárnosti, které mají podnětný účinek pro investice do čistých technologií a energetických úspor.

Pokud se týká plánů přidělování certifikátů emisí CO₂, je politováníhodné, že subjekty, které již investovaly do čistších a energeticky méně náročných technologií, nebudou mít výhodnější podmínky než ty, které takové úsilí nevynaložily.

Kromě toho by se měla do plánů přidělování lépe integrovat kogenerace, kterou Evropská unie hodlá podpořit.

5.3 Otázka 3: Užitečnost ročních programů energetické účinnosti na úrovni každého členského státu a srovnání těchto plánů

Pokud by takové plány byly zavedeny, tak by bylo vhodné, aby odpovídaly investičním cyklům. Ve skutečnosti se investice neumoří během jediného roku, bylo by tedy vhodné, aby tyto plány braly v úvahu lhůty potřebné k realizaci a umocnění.

Tyto plány mohou pouze stanovit cíle, jejich srovnání se však může stát užitečným nástrojem šíření výkonných a účinných postupů.

5.4 Otázka 4: Užitečnost vývoje daňových nástrojů

Daňové nástroje mohou být účinné, budou-li správně zvoleny a správně zaměřeny. Je však zřejmé, že zavádění daňových nástrojů je citlivé, patří především do kompetence členských států a musí se při něm respektovat principy subsidiarity a nezávislosti správy na místní úrovni. Pokud se týká sazeb DPH, je k případným úpravám nutná jednomyslnost Rady.

Systematické používání ekologického označení je jednodušší a může se projevit jako účinné.

5.5 Otázka 5: Vyvinutí režimu státní pomoci příznivějšího životnímu prostředí podporou ekologické inovace a zvyšování produktivity

V této záležitosti je třeba se zaměřit na odvětví, která spotřebovávají nejvíce energie: bydlení a dopravu. Případná státní podpora však nesmí vyústit v narušení hospodářské soutěže.

5.6 Otázka 6: Příkladnost veřejných orgánů

EHSV soudí, že je třeba podpořit zavedení kritérií energetické účinnosti do výběrového řízení u veřejných zakázek i auditu energetické účinnosti ve veřejných budovách. Možná by se měl zavést pojem „energeticky nejlepší nabídka“?

V každém případě by bylo nezbytné vyhodnocení prací na veřejných budovách, aby bylo možné stanovit poměr nákladů a účinnosti.

5.7 Otázka 7: Vhodnost fondu energetické účinnosti

Fondy energetické účinnosti mohou být důležitým nástrojem účinnějšího využití energií a vyšších energetických úspor. Fondy energetické účinnosti by mohly usnadnit soukromé investice a energetickým společnostem by mohly pomoci nabídnout zákazníkům možnost nižší spotřeby energie, urychlily by rozvoj energeticky účinných služeb a byly by podnětem výzkumu a vývoje a včasného uvedení energeticky účinných výrobků na trh. Jsou proto užitečným doplňkem k zavedení obchodování s emisemi.

Naopak je třeba zvážit koherentní zahrnutí energetické účinnosti do rámce fondu soudržnosti a fondu regionálního rozvoje.

Bezpochyby je naléhavé zvýšení prostředků na výzkum a vývoj; například ve Spojených státech se oblasti energetických technologií věnují podstatné rozpočtové prostředky.

5.8 Otázka 8: Energetická účinnost budov

Jedná se o strategické odvětví a zisky v oblasti energetické účinnosti zde mohou být podstatné, je však třeba dbát na to, aby pronajímatelé nebo bydlící vlastníci nebyli zatíženi náklady přesahujícími jejich možnosti a aby se nezaváděla příliš obtížná a složitá administrativa. V tomto ohledu je třeba dbát na to, aby členské státy nevytvářely složité texty, jejichž aplikace by byla obtížně kontrolovatelná a které by se uplatnily pouze v některých podnicích, zatímco jiné by se tomu vyhnuly, což by narušovalo hospodářskou soutěž. V oblasti budov je energie-

tická náročnost globální, ale státní orgány zasahují individuálně. Je zde tedy potřebný strukturovaný přístup. V praxi to bude architekt, využívající služeb poradenské kanceláře, kdo bude nést zodpovědnost za splnění energetických norem, takže je třeba, aby texty popisující složitou skutečnost byly prosté a jasné.

Jakékoliv rozšiřování pole působnosti může být zváženo teprve po vyhodnocení uplatnění směrnice z roku 2001 a zejména po případném snížení stávajícího limitu 1 000 m². Je také možné zdůraznit, že revize tepelných předpisů každých pět let představují velmi krátkou lhůtu implementace pro odvětví, kde často působí malé podniky. Realističtější lhůtou by bezpochyby bylo období sedmi let, které by ponechávalo čas k uplatnění předpisů, aniž by bylo třeba aplikovat nová pravidla, sotva stará začala platit.

Bylo by užitečné vyhodnotit kroky podniknuté v členských státech a vyměňovat si navzájem osvědčené postupy.

5.9 Otázka 9: Jak v oblasti energetické účinnosti působit na vlastníky?

Bezpochyby by se měly upřednostnit daňové pobídky, například snížení daně z nemovitostí vlastníkům v závislosti na jejich investicích v oblasti energetické účinnosti. V každém případě by takové zásahy měly zůstat na národní úrovni.

Bylo by jistě užitečné, kdyby se vyvinul trh energetických služeb, jako je tomu již v některých členských státech Evropské unie, například skandinávských či ve Francii.

5.10 Otázka 10: Zvýšení výkonnosti domácích spotřebičů

Bylo by vhodné v rámci integrované politiky výrobků využívat zkušenosti:

- propojit je se zaváděním směrnice o ekologické koncepci spotřebičů;
- vyhodnotit uplatňování stávajících dobrovolných závazků v průmyslu.

Energetické označení je závazné pro některé domácí spotřebiče (ledničky, mrazničky, pračky, myčky na nádobí, žárovky). Mohlo by být rozšířeno i na další spotřebiče (např. domácí elektrické trouby a mikrovlnné trouby). Mohlo by se také vztahovat na zařízení v jiných oblastech, která používají mnoho energie, jako je vytápění a klimatizace (např. domácí plynové kotle, oběhová čerpadla a klimatizační dělené jednotky).

5.11 Otázka 11: Zvýšení energetické účinnosti vozidel

Bylo by správné vyčkat výsledků dobrovolných závazků ACEA (Association des Constructeurs Européens d'Automobile, Asociace evropských výrobců automobilů) vůči Komisi.

Automobilový průmysl nesporně trvale a progresivně zavádí inovace v oblasti energetické účinnosti vozidel, ve vývoji pohonných jednotek a ve snižování spotřeby.

Otázkou zůstává starší vozový park, tato otázka někdy nabývá sociálního rozměru. Přesto by v zájmu energetické účinnosti a bezpečnosti bylo správné podnítit obměnu vozového parku. Možná by bylo vhodné připravit specifická opatření v oblasti úvěrování, aby nebyly poškozeny osoby se skromnými příjmy.

Zdanění dopravních prostředků zůstává velmi nerovnoměrné a poškozuje tedy určité způsoby dopravy, jak EHSV zdůraznil ve své zprávě o udržitelné dopravě.

5.12 Otázka 12: Veřejné informační kampaně

Pokud se týká domácností, tak je třeba dát přednost kampaním národním nebo regionálním před evropskými kampaněmi, mají-li být účinné. Byly by užitečné specifické kampaně vzbuzující zájem dětí, protože děti velmi brzy získávají správné návyky v hospodaření s energií (jedná se například o prosté vypnutí světla při odchodu z místnosti). Přiměřené informování spotřebitelů by rovněž bylo velmi prospěšné, protože by mohli při nákupu volit nejvhodnější spotřebič.

Protože národní kampaně již proběhly, bylo by možné přistoupit k výměně zkušeností.

5.13 Otázka 13: Účinnost přenosu a elektrických rozvodů, podpora kogenerace

Při dodávce elektřiny dochází ke ztrátám při transformaci (zhruba 30 %) a při dopravě (zhruba 10 %). Ztráty vznikající při dopravě mohou být sníženy zkrácením vzdálenosti, na kterou se energie rozvádí.

Úspór je rovněž možné dosáhnout lepším řízením poptávky, zejména na straně velkoodběratelů energie. Bylo by tedy vhodné uzavřít dohody mezi nimi a výrobci, které by napomáhaly lepšímu řízení poptávky.

Otevření trhu by mělo umožnit dosažení vyšší účinnosti díky soupeření distributorů, ale jeho hodnocení by zatím bylo předčasné.

V případě kogenerace by bylo vhodné přesně definovat status elektrické energie vzniklé kogenerací, kromě toho dosažení parametrů uvedených ve směrnici o kogeneraci se jeví jako obtížné tím spíše, že jsou rozdílně interpretovány v různých členských státech.

5.14 Otázky 14 a 15: Úloha dodavatelů energie v rámci dodávek energetické služby a vydávání bílých certifikátů

Je možné se ptát, zda je skutečně v zájmu výrobců a dodavatelů energie podporovat snižování spotřeby. To je důvodem, proč některé členské státy zavedly certifikáty energetických úspor.

V otázce dosažení úspor spotřeby energie je třeba vzít v úvahu celý řetězec zúčastněných subjektů. Byl by prospěšný dobrovolný kodex chování.

Bylo by nepochybně vhodné přesněji definovat, co se rozumí energeticky účinnou službou a smlouvou o energetické náročnosti.

Pokud se týká bílých certifikátů, bylo by užitečné vyhodnotit jejich využívání v členských státech, kde byly zavedeny, před jejich rozšířením na úrovni Společenství.

5.15 Otázka 16: Stimuly pro průmysl v oblasti technologií vytvářejících vyšší energetickou účinnost

Účinnost existujících opatření (uhlík, dobrovolné závazky).

Dobrovolným závazkům je třeba dávat přednost před donucovacími prostředky. V každém případě byla opatření v mnoha evropských státech použita, pokud byla ekonomicky schůdná a finančně rentabilní. Případná akce by se tedy měla soustředit na opatření, která potřebují podněty nebo pomoc, v opačném případě by docházelo k efektu tera.

5.16 Otázka 17: Rovnováha druhů dopravy a rozšíření dopravy po železnici a vodních cestách

Železniční sektor často postrádá pružnost a nenabízí alternativy a síť vodních cest není dosud dostatečně rozvinuta a obsahuje příliš mnoho zúžení. Je třeba více investovat do interoperability různých způsobů dopravy, zahrnout externí náklady a využívat způsoby, jež umožňují zvýšení energetické účinnosti. Zavedení možnosti regulované hospodářské soutěže namísto čisté a tvrdé hospodářské soutěže lépe odpovídá charakteristikám tohoto odvětví a mohlo by zvýšit jeho dynamičnost.

5.17 Otázka 18: Financování infrastruktury transevropské dopravní sítě ⁽⁶⁾

Již dlouho se očekává vybudování významných transevropských dopravních sítí. Jejich uskutečnění často brání krize veřejných rozpočtů po celé Evropě. EHSV doporučuje vložit prostředky EU přednostně do rozvoje dopravních prostředků, které se ukázaly jako zvláště energeticky účinné.

Je třeba doufat v podnícení partnerství veřejného a soukromého sektoru.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 108, 30.4.2004, *Infrastruktura dopravy budoucnosti*.

5.18 Otázka 19: Normy nebo právní úprava v dopravě

Je třeba upřednostnit technologické inovace a stanovení norem definovaných ve spolupráci průmyslu a veřejných orgánů.

5.19 Otázka 20: Mají mít veřejné orgány povinnost pořizovat si pouze energeticky čistá vozidla?

Uložení takové povinnosti odporuje principu nezávislosti místní správy i principu subsidiarity. Četné veřejné orgány však k takovému nakupování již přistoupily. Tento přístup by mohl podpořit normy pro veřejná výběrová řízení.

Nicméně, cílem návrhu směrnice o podpoře čistých silničních dopravních vozidel (KOM(2005) 634) je rozšířit tuto praxi tím, že stanoví kvótu pro „čistá“ vozidla ve výběrových řízeních veřejných orgánů.

5.20 Otázka 21: Započtení nákladů na dopravní infrastrukturu a externích nákladů (znečištění, nehody atd.)

EHSV se již několikrát pozitivně vyjádřil k započtení externích nákladů a žádal Komisi, aby předložila odpovídající koncept. Je tedy třeba, aby opatření dosud přijatá v některých zemích byla vyhodnocena, aby bylo možné přesně zjistit jejich účinnost.

5.21 Otázka 22: Program financování projektů energetické účinnosti společnostmi zaměřenými na energetickou účinnost

Pokud měly takové iniciativy úspěch, je třeba podnítit šíření jejich podpory v Evropské unii.

5.22 Otázka 23: Energetická účinnost v rámci vztahů k třetím zemím

Citlivost otázek energetické účinnosti se proti minulosti zvýší v závislosti na cenách energie. Mezinárodní finanční instituce by měly zahrnout tento okruh problémů do rámce jejich technické a finanční pomoci.

5.23 Otázka 24: Použití evropského know-how v rozvíjejících se zemích

Měly by se zjednodušit a zefektivnit existující prostředky (CDM, JI) ⁽⁷⁾.

5.24 Otázka 25: Možnost vyjednání celních výhod pro energeticky účinné výrobky ve WTO

Jeví se jako málo pravděpodobné, že by Evropská unie dokázala prosadit taková opatření ve WTO, protože by mohla čelit námitce, že poškozují výrobu v rozvojových zemích.

V Bruselu dne 14. února 2006.

předsedkyně

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Anne-Marie SIGMUND

⁽⁷⁾ CDM = Clean Development Mechanisms, mechanismy čistého rozvoje, JI = Joint Implementation, společné zavádění.